

Slängpolskan i Södermanland

I augusti 1952 träffade Henry Sjöberg för första gången gamla människor, som berättade och visade vad de hade dansat i sin ungdom och vad de sett de äldre dansa. Detta väckte mycket undran och många frågor. Det dessa människor visade och talade om var något helt nytt, något som Henry aldrig hört talas om, trots

slängpolska som vi lärt oss. Dansen och den nya musiken passade överhuvudtaget inte ihop.

I detta läge valde Henry att lära ut ett annat sätt att dansa om på – vid den här tiden bestod slängpolska enbart av omvändning – som passade till den jämt markerade polskan. Med tiden var vi fler

dansare som, med inspiration från Norge, började improvisera promenaddelar.

Hösten 1974 ansåg Henry att tiden var mogen för att plocka fram uppteckningarna från 1950- och 60-talet. Han bjöd in fyra par att tillsammans med honom och hans fru Irene jobba med slängpolskan.

Vi träffades i en lokal på friluftsmuseet Torekällberget i Södertälje. De första gångerna ägnade vi åt enbart gå till musiken. Detta var något nytt och uppfattades av en del som mycket påfrestande. Henrys tanke var att vi den vägen skulle lära känna musiken och få in den i kroppen.

Vi fick senare ta del av Henrys anteckningar från besöksställen. Vi läste, diskuterade och ibland gav Henry kompletterande upplysningar utifrån sina minnen. Vi provade olika sätt att tolka det som stod i anteckningarna. Hela tiden så strävade vi efter att hitta fungerande lösning-

ar, det var inte så mycket prat om vad som kunde vara rätt.

Eftersom Henry träffat så pass många sagesmän, som alla dansade lite olika, ville han att detta skulle synas i vårt arbete. Varje par fick specialstudera det som var upptecknat om ett enskilt pars sätt att dansa. Så fick vi fram tre eller fyra olika variationer av slängpolskan. Något som också var viktigt i arbetet var att varje par fick sätta sin egen prägel på dansen. Henry gick aldrig in och styrde hur vi utförde dansen. I arbetet ingick även att hitta vad vi tyckte var bra tempo. Det fanns ett visst utrymme tempovariation, men det vi alla enades om var att vi helst ville ha ett tempo på 108 slag i minuten.

Hösten 1975 ansåg Henry att tiden var mogen för att sprida den sörmländska slängpolskan till en vidare krets. Vi mötte en grupp dansare under två helgkurser. Vi tog hand om ca fem par var. På detta sätt behölls variationerna i dansen. Från dessa kurser har slängpolskan spritts vidare och har med tiden genomgått förändringar, ibland mycket stora. Henry var väl medveten om, att detta skulle ske, om han inte gav ut en beskrivning av dansen. Han valde dock att inte göra detta, eftersom han ville att den sörmländska slängpolskan skulle leva utan pekpinna om rätt och fel.

Bert Persson är lektor på Danshögskolan och ledare för den tvååriga folkdanspedagogutbildningen. Han har varit aktiv i kretsen kring Henry Sjöberg i drygt 30 år.

att han varit folkdansare under många år. Av hans anteckningar från detta tillfälle framgår, att han inte visste, om han kunde lita på att det de berättade var sant. Han bestämde sig för att "försöka träffa fler sådana här människor". Så började många års resor runt Södermanland för att teckna upp dans. En av de dansformer som blev mest omnämnd under det första besöket var slängpolska. Han fick information om denna dans vid ytterligare tillfällen under 1950- och 60-talet. Totalt träffade han mer än 14 personer som berättade om och visade slängpolska.

Uppgifterna om denna slängpolskeform låg sedan undanstoprade hos Henry till 1974. Orsaken till detta var att det inte fanns spelmän som spelade låtar som passade till denna dansform. I början av 1970-talet ägnade sig många unga spelmän i Södermanland, Östergötland och Småland åt att rekonstruera äldre spelsätt av polskemusiken, framförallt av slängpolskorna. Med utgångspunkt från skriftliga källor och nyfunna äldre spelmän började de spela slängpolskorna med en jämt markerad takt. Till denna förändrade musik kunde vi dansare inte längre dansa den

